

چکیده فارسی

زمینه و هدف: ناآمنی غذایی تحت عنوان فراهمی نامحدود و یا نامطمئن به غذای کافی در تمام اوقات برای یک زندگی فعال و سالم و هوش نیز به عنوان یک استعداد کلی شخصی برای درک جهان خود و برآورده ساختن انتظارات آن تعریف می شود. مطالعات متعدد حکایت از ارتباط تغذیه با میزان عملکرد ذهنی و هوش داشته اند. هدف از مطالعه حاضر بررسی رابطه ناآمنی غذایی و برخی عوامل مؤثر با آن با میزان بهره هوشی در کودکان بود. مواد و روش ها: این مطالعه به روش مورد-شاهدی بر روی ۱۱۱ دانش آموز دختر ۹ تا ۱۱ ساله با بهره هوشی به هنجار ضعیف به عنوان گروه مورد و ۱۱۱ دانش آموز با بهره هوشی متوسط به عنوان گروه شاهد از تمامی دبستان های دولتی شهرستان بندر انزلی با روش نمونه گیری تصادفی ساده انجام پذیرفت. اطلاعات مربوط به ویژگی های دموگرافیک و میزان ناآمنی غذایی خانوار به وسیله پرسش نامه های اطلاعات اقتصادی-اجتماعی و ۱۸ سوالی وضعیت امنیت غذایی (USDA)، طی مصاحبه با مادران جمع آوری گردید و جهت تعیین بهره هوشی کودکان از تست هوش تجدید نظر شده وکسلر (WISC-R) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون های کای دو، آنالیز واریانس یک طرفه (t test) و آنالیز واریانس چند طرفه (Anova) و نرم افزار های آماری SPSS ۱۶.۰ و Stata 11 SE انجام شد.

یافته ها: میزان شیوع کلی ناآمنی غذایی در جامعه مورد مطالعه ۵۱ درصد برآورد شد. بین ناآمنی غذایی و بهره هوشی کودکان ارتباط معنی داری وجود داشت ($P < 0.0001$) به نحوی که ناآمنی غذایی در خانوار های گروه مورد و شاهد به ترتیب ۵۸/۶ و ۲۲/۵ درصد و میانگین بهره هوشی کلی این کودکان به ترتیب $77/97 \pm 5/56$ و $94/6 \pm 5/47$ بود. ارتباط بهره هوشی با جایگاه شغلی و تحصیلات والدین، سطح اقتصادی خانوار، مالکیت منزل، تعداد افراد شاغل خانوار، وزن کودک و مصرف صبحانه او و نوع زایمان مادر نیز معنی دار بود که پس از وارد شدن در مدل نهایی رگرسیون لجستیک، ناآمنی غذایی، میزان تحصیلات پدر و نوع زایمان مادر بیشترین ارتباط را با بهره هوشی نشان دادند.

بحث و نتیجه گیری: از آن جایی که ارتباط ناآمنی غذایی با بهره هوشی کودکان به شدت معنی دار ($P < 0.0001$) و میزان ناآمنی غذایی در خانوار های کودکان مورد ۲/۶ برابر خانوار های کودکان شاهد بود؛ بنابراین توجه بیشتر به وضعیت امنیت غذایی خانوار و پیامد های ناشی از آن از جمله افت بهره هوشی کودکان ضروری می باشد.

کلید واژه ها: ناآمنی غذایی، بهره هوشی، کودکان دبستانی